

POSICIONAMENT CIUTADÀ (LV)

CRISI I DESCONFIANÇA INSTITUCIONAL

2017

2016 ha estat sens dubte un any intens, especialment en el caire polític, amb la repetició de les eleccions generals, les negociacions per formar govern i els jocs d'estratègia desenvolupats per tots els partits. Sens dubte això ha centrat gran part del debat públic i mediàtic. Ara, en els inicis del nou any, la Fundació Gadeso presenta com és habitual una radiografia sintètica de les percepcions dels ciutadans i ciutadanes de les illes envers la situació política i econòmica.

Després de la doble convocatòria electoral, i amb mesos d'incerteses, Mariano Rajoy va aconseguir revalidar el seu càrrec de president amb el suport de Ciutadans i l'abstenció de gran part dels diputats socialistes. Això dibuixa un escenari més aviat continuista i sembla que les polítiques econòmiques dels darrers anys no patiran excessives modificacions, més enllà d'alguns retocs estètics que tant la formació taronja com el PSOE s'afanyen a vendre com a èxits seus.

Aquest Quadern analitza l'opinió dels ciutadans envers la "situació post-crisi", la preocupant manca de confiança que tenen envers la pràctica totalitat de les institucions i les causes d'aquesta desafecció política que, dissortament però de manera lògica, s'ha instal·lat en la nostra societat.

Mostra: 900 entrevistes
Error màxim: +-3,3%.
Nivell de confiança: 95,5%
Treball de camp: gener 2017

L'atur, la inestabilitat laboral i els problemes d'índole econòmica ocupen des de fa temps, juntament amb la corrupció i la classe política, els primers llocs en el rànquing de preocupacions ciutadanes. La taula número 1 ofereix precisament aquestes preocupacions ciutadanes i fa una comparació entre els principals problemes percebuts a Espanya (Baròmetre del CIS) i a Balears (Baròmetres Gadeso).

Com és habitual, a Espanya se situa en primer lloc l'atur, mentre que a Balears, sense deixar de banda aquest problema, s'insisteix en la **inestabilitat laboral** (precarietat i temporalitat), un problema que segons denuncien els sindicats ha crescut durant les darreres temporades turístiques de rècord. És a dir, millora econòmica sense millora de les condicions laborals?

Tant a Espanya com a Balears els **partits i la classe política** són considerats com uns dels principals problemes, si bé a les illes s'enregistra una major intensitat. Aquesta preocupació és molt negativa tant per

la pròpia salut del sistema democràtic com per la desconfiança que demostren els ciutadans vers les persones que, almenys en teoria, han de gestionar i solucionar els problemes, i pels efectes perversos de la **corrupció**, tan present en els darrers anys.

Els **problemes econòmics** se situen en tercer lloc i es fa referència de manera específica a la situació de les economies familiars. Com es pot comprovar, a les Illes Balears aquesta inquietud és superior que a la resta de l'estat, tot i ser una de les regions que registra un major creixement gràcies al sector turístic.

Els **serveis públics bàsics** i els **problemes de caire social** tanquen aquest rànquing, i palesen la preocupació dels ciutadans pel desmantellament de l'estat del benestar i altres situacions com ara la pobresa energètica o tot el que envolta la gestió de les entitats financeres (desnonaments, abusos...), molt present en els mitjans, darrerament.

PRINCIPALS PROBLEMES D'ESPANYA I DE BALEARS

	<u>ESPANYA</u>	<u>BALEARS</u>
1) Atur	(74,7%)	Atur/Inest. laboral (71,8%)
2) Corrupció/Frau	(36,7%)	Classe política/Corrupció (44,3%)
3) Prob. econòmics	(24,7%)	Prob. econòmics (39,2%)
4) Partits/Classe política	(22,1%)	Serveis públics (25,8%)
5) Sanitat	(13,7%)	Problemes socials (10,4%)

TAULA 1

Respostes múltiples.

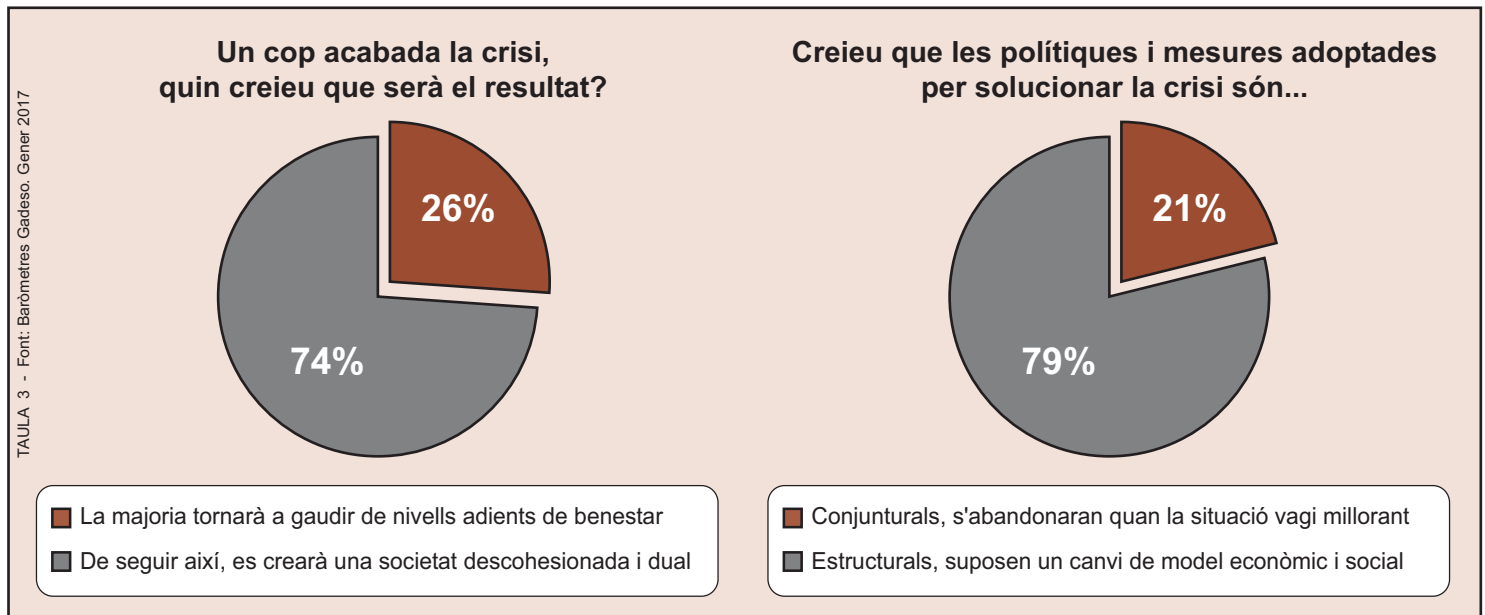
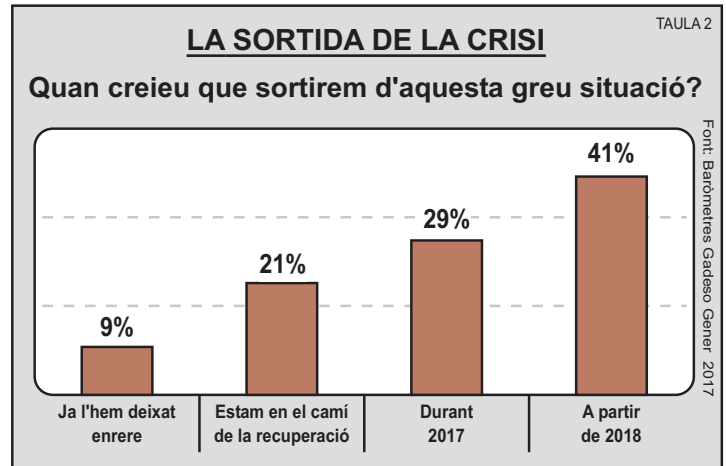
Font: Baròmetre CIS. Desembre 2016 / Baròmetres Gadeso. Gener 2017

MÉS QUE QUAN, COM

Vistes les estratègies econòmiques i polítiques i, sobretot, vists els seus contraproductius resultats, moltes són les veus que s'han alçat exigint un canvi de rumb: situar les persones per davant dels objectius de dèficit per tal d'evitar les creixents desigualtats que s'estan detectant a la nostra societat, abandonar les tises indiscriminades per aturar la progressiva precarització de les classes mitjanes i ser capaços d'acceptar que hi ha altres alternatives per, sobretot, poder oferir un futur digne a les noves generacions. No obstant, i malgrat els intents de maquillatge, el govern de Mariano Rajoy (amb el suport clar de Ciutadans i implícit dels socialistes) ja ha assegurat que no pensa modificar les línies mestres de les seves polítiques.

La taula adjunta mostra que únicament un 9% comparteix la **visió positiva** dels nostres governants, que afirma haver deixat enrere la crisi i els seus efectes. Mentrestant, un 20% creu **ja estam en el camí de la recuperació**. Aquest aproximadament terç de la població està d'acord, de manera majoritària, amb les polítiques desenvolupades per fer front a la crisi. Per part seva, un 29% aposta pel **2017**, l'any que ara comença i que segons el ministre Montoro serà el més complicat de superar.

A l'altre costat de la balança s'hi situa un significatiu 41%, que en cap cas **creu que la situació millori abans de 2018**, amb totes les conseqüències negatives que això pot tenir sobre l'estructura social i laboral de la nostra comunitat i de l'estat en general.

Com ja hem comentat en els darrers anys, la pregunta més important ja no és **quan** sortirem de la crisi (que ho és) sinó **de quina manera** ho farem, quin serà el resultat de les estratègies seguides si finalment s'assoleixen els objectius de dèficit i deute marcats pels governants.

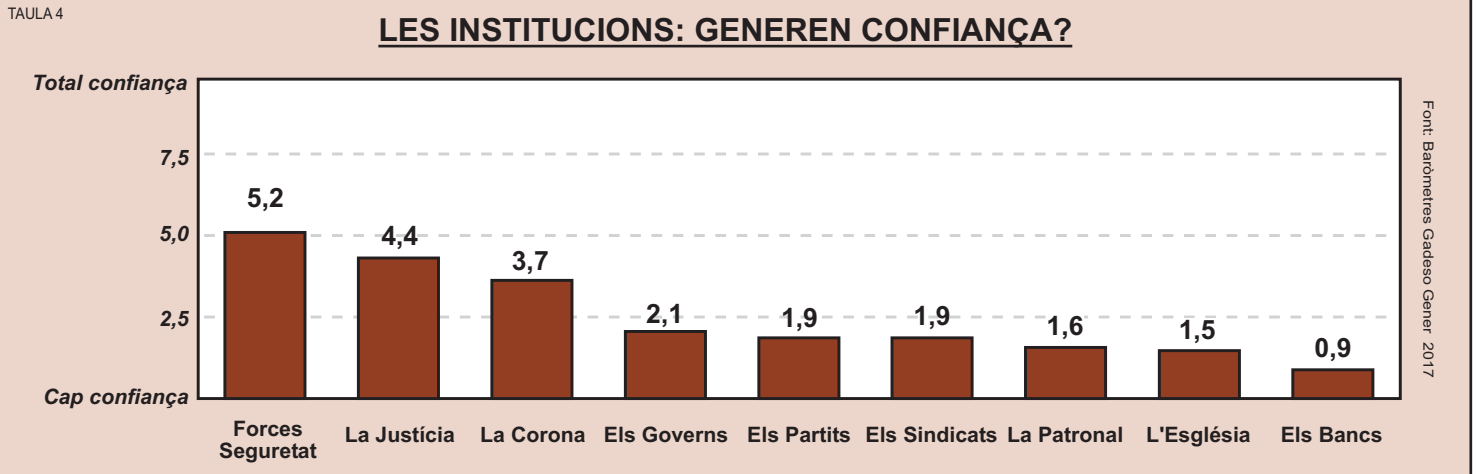
La primera rodona no deixa molt d'espai a l'optimisme, doncs un 74% de la població creu que, de seguir amb les polítiques actuals, estam condemnats a viure en una **societat dual i descohesionada**, on els rics seran més rics, els pobres més pobres i la classe mitjana un grup difuminat. Per contra, al voltant d'un quart dels ciutadans se mostra optimista i opina que, un cop superada la crisi, la majoria tornarà a gaudir dels **nivells de benestar** perduts.

Una altra de les preguntes que ens hauríem de fer és si les polítiques i mesures adoptades pels nostres governants són únicament **conjunturals** (és a dir, responen a una situació determinada i, segons el missatge oficial, són necessàries però doloroses) o, ben al contrari, són **definitives**.

La segona gràfica mostra com només un de cada cinc illencs creu que **responen a una situació temporal** i que, un cop solucionada, s'aniran abandonant. Ben al contrari, una majoria de ciutadans (79%) opina que suposaran un **canvi de model econòmic i social** i es mostren preocupats pel progressiu debilitament que està patint el nostre estat del benestar.

SENSE CONFIANÇA EN LES INSTITUCIONS

Sempre, i més en una situació de crisi com l'actual, la confiança de la ciutadania en les distintes institucions, especialment en les responsables de definir estratègies i adoptar mesures, és bàsica. Una societat que no confia en les seves institucions denota greus problemes de fons, amb unes conseqüències gens favorables per a la ciutadania. Si enllaçam això amb la tercera posició que ocupa la classe política en el rànquing de preocupacions, el futur es presenta ben negre.

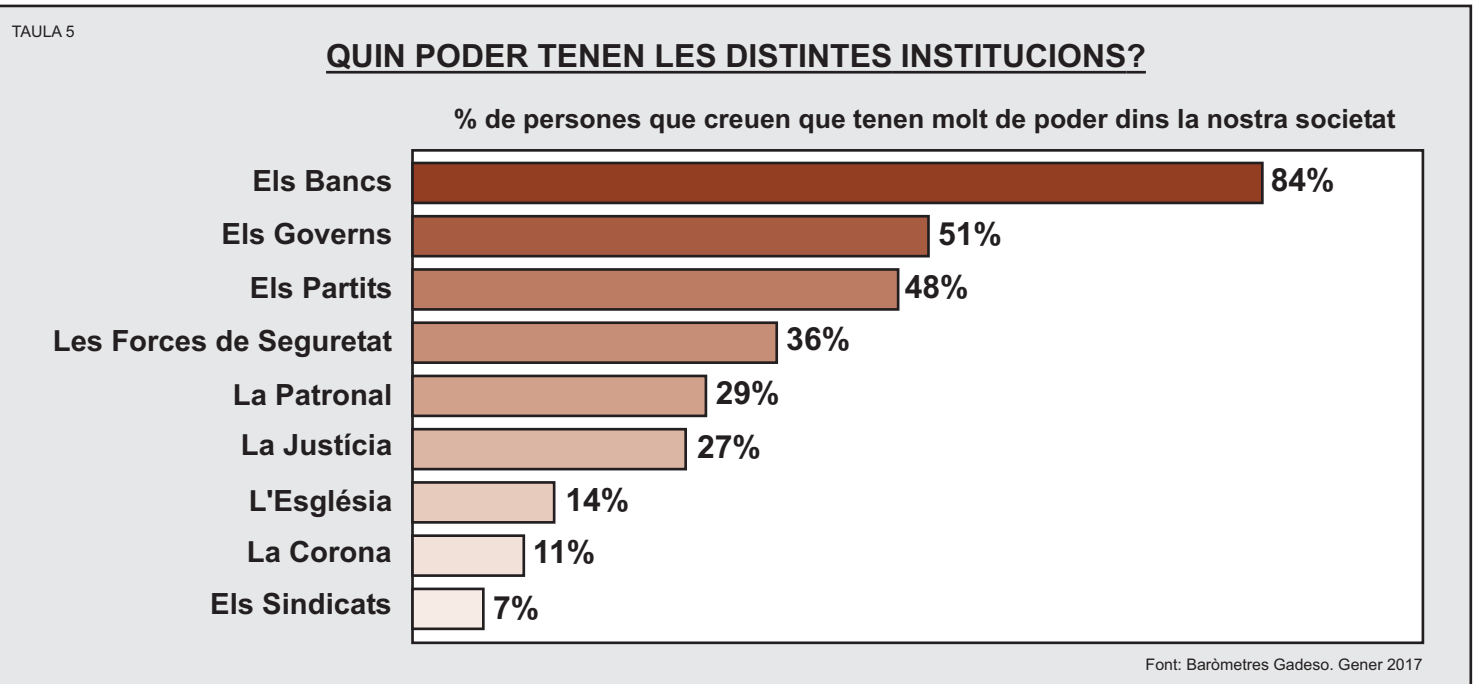

Com se pot veure a la taula número 7, i exceptuant l'aprovat ras que obtenen les forces de seguretat, cap de les principals institucions de la nostra societat assoleix els mínims desitjables de **confiança ciutadana**. Una greu situació que, com hem dit abans, no pot portar més que resultats negatius.

En segon lloc se situa la **justícia**, per una banda aplaudida per la seva lluita contra la corrupció però molt criticada per la seva lentitud i per una certa parcialitat (veure QG 292, febrer 2016). Després hi trobam la **corona**, tradicionalment respectada, ha experimentat una forta baixada en la confiança que desperta entre la població degut a casos com el de la imputació judicial a la germana del rei, que no ha pogut compensar la nova figura de Felip VI.

Veient l'escassa confiança que tenen els illencs en els **governants** i en els **partits**, la pregunta que sorgeix és: si els que han estat designats per la ciutadania per solucionar els problemes estan més preocupats per qüestions més aviat accessòries, com volen generar confiança?

Molt greu també és que únicament la meitat dels ciutadans considerin que els distints **governos** (central, autonòmic) tenen molt de poder dins la societat, allunyats de les **entitats financeres**, vertaders comandants segons la immensa majoria de la població. Els **partits polítics** ocupen el tercer lloc d'aquesta jerarquia, el que palesa que la nostra democràcia s'hauria de dir més aviat partitocràcia. L'**església catòlica**, la **corona** i els **sindicats** tanquen aquest particular rànquing.

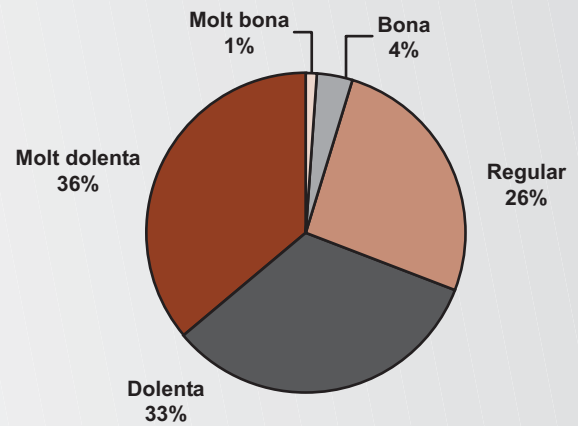

LA SITUACIÓ POLÍTICA

Conèixer les percepcions que es tenen de la política és imprescindible, doncs sense una activitat institucional normalitzada i transparent no hi pot haver un bon clima social.

El panorama actual, on després d'un atípic any electoral (repetició d'eleccions inclosa), l'alternativa bipartidista ha deixat pas a un encara no sabem si definitiu joc a quatre bandes, juntament amb altres factors com una ineficiència que ha esdevingut crònica, l'incompliment de promeses electorals, els conflictes interns o la corrupció, fa que una majoria de la població il·lenca qualifiqui la situació política actual com a dolenta o molt dolenta, palesant una preocupant manca de confiança en les persones encarregades de gestionar la cosa pública.

Valoració de la situació política espanyola

TAULA 6. Font: Baròmetres Gadeso. Gener 2017

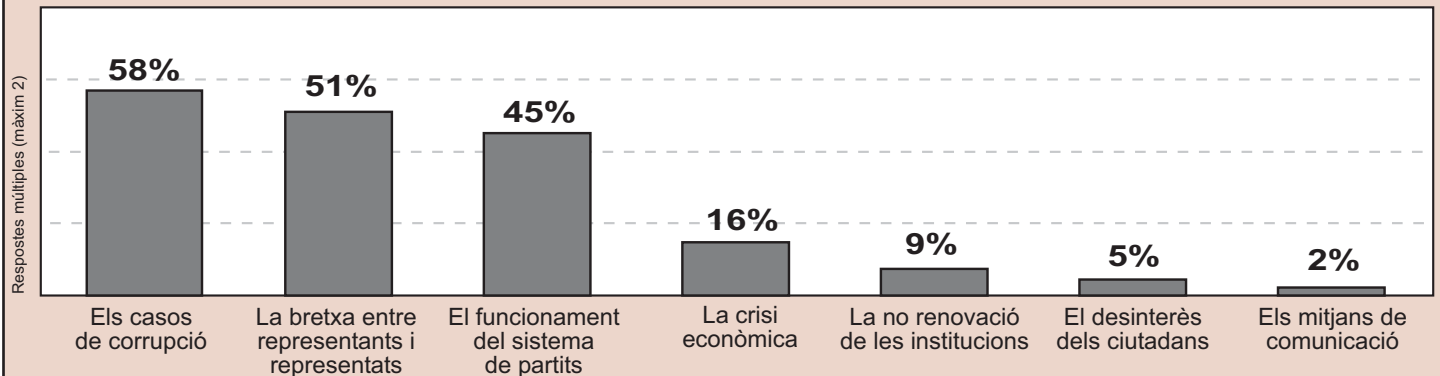
La continua aparició de casos de **corrupció** és considerada per a un 58% dels ciutadans com la causa principal de la desafecció actual, doncs suposa un atac a la línia de flotació de la confiança. És cert que no tots els polítics són corruptes, però és una idea que s'ha estès entre la població i que en gran part provoca aquesta animadversió. En segon lloc cal destacar la **bretxa** percebuda entre els representats i els representants, que semblen viure a societats distintes i no patir els mateixos problemes, seguit del **mal funcionament**

del sistema de partits, que fa que per a qualsevol càrrec públic sigui més important l'obediència a la cúpula de la formació que el compromís adquirit amb l'electorat. Ambdós ítems han experimentat un important increment en relació a l'anterior investigació, el que hauria de preocupar, i molt, tant a les institucions com a la pròpia ciutadania. Com no podia ser d'altra manera, la **crisi** també afecta significativament a la desafecció política i institucional, però de manera menys rellevant que fa uns anys.

TAULA 7

LES CAUSES DE LA DESAFECCIÓ

Quines creieu que són les principals causes de la desafecció política i institucional?

Font: Baròmetres Gadeso. Gener 2017

El teu **desig** és el nostre **repte**

2017 l'any de **Palma**

Ajuntament de Palma
EMAYA
Vivim Palma verda

Fundació **GADESO**: C/Ter, 14 1er. Palma de Mallorca - 07009
TEL. +34 971 479503. PÀGINA WEB: www.gadeso.org
E-MAIL: fundaciogadeso@gadeso.org

Dipòsit legal: PM-436-2011

